

UIT DE OUDE DOOS

KIPPEN PERIKELEN

Door de tijden heen hebben ook in onze gemeente boeren en landbouwers een aantal kippen gehouden. Naarmate de vraag naar eieren steeg, breidde de pluimveestand meer en meer uit. Een bescheiden boerenplaatsje, te klein voor een behoorlijk landbouw- of veeteeltbedrijf, wist door het bezit van kippen toch het hoofd boven water te houden. De producten werden op maandagmorgen naar de nu al lang verdwenen eierveiling gebracht, in 1939 nog een aanvoer van 34 miljoen stuks.

PSEUDO-VOGELPEST NADERT ONZE GRENZEN. De Burgemeester der gemeente Ede heeft gelast aan een ieder in de buurtschappen Nederwoud, Overwoud, de Valk, Wekerom en Harskamp voorzover gelegen ten Noorden van:

het gedeelte van de Postweg, gelegen tussen Renswoudseweg en Nederwoudseweg;

de Nederwoudseweg tot Zeggelaarspad;

het Zeggelaarspad;

de Broeksteeg;

de Meulunterseweg;

de Hoge Valkseweg;

de Lage Valkseweg;

de Edeseweg te Harskamp;

de Harderwijkerweg en

de Harskamperweg

al het zich daar bevindende pluimvee (hoenderachtigen, eenden, ganzen en kalkoenen), zomede honden en katten op te hokken, vast te leggen of op te sluiten.

Indien loslopend pluimvee in bovengenoemd gedeelte van de gemeente wordt aangetroffen, zal zonder verdere waarschuwing en zonder dat enige schadevergoeding kan worden geeïst, dit pluimvee in beslag genomen, afgemaakt en vernietigd worden.

Indien het pluimvee verschijnselen van pseudo-vogelpest vertoont, moet de eigenaar, houder of hoeder hiervan **terstond kennis geven op het gemeentehuis.**

Deze maatregelen worden genomen ter bestrijding van de pseudo-vogelpest, welke ziekte in de naburige gemeente Barneveld heerst.

Edesche Courant 22 juni 1950

Evenals vrijwel elk ander bedrijf kent ook de kippenhouderij haar tegenslagen. Zo heerste in het prille voorjaar van 1952 in onze omgeving de pseudo vogelpest, waarvan heel wat kippen het slachtoffer werden. Teneinde verdere uitbreiding te voorkomen, vaardigde de burgemeester een zgn. "ophokgebod" uit, hetgeen betekende dat elke eigenaar zijn bezit opgesloten moest houden.

Dat beviel de pluimveehouders maar matig: loslopende kippen scharrelen op erf en weiland voor een groot deel zelf de kost op, maar nu moesten de dieren elke dag volledig gevoerd worden. Het verbod, waarop scherpe controle werd uitgeoefend, bezat echter wettelijke kracht en doordat veel boeren, vooral van buitenaf, de noodzaak hiervan niet zo zagen zitten, maar rustig hun eigen weg gingen, werden door politie en ambtenaren heel wat bekeuringen opgemaakt.

Kantonrechter

Op vrijdag 14 maart 1952 verschenen maar liefst tien overtreders gezamenlijk voor de kantonrechter te Wageningen. Alle verdachten erkenden op de hoogte te zijn van de bepaling, maar meenden over een geldig excuus te beschikken. Bij de één bleek in het hok een gat te zitten waar de kippen door kropen, de ander was bang dat zijn hoenders door het opsluiten zouden "verpodderen", terwijl een derde van mening was dat de politie "de pik" op hem had, want zijn burens bleven ongemoeid.

Voor de aardigheid een paar van die zelf opgebouwde verdedigingen. Verdachte W. twijfelde aan het nut van deze maatregel, die hij onder hilariteit "hokverbod" noemde en vervolgde: "Kiek es hier, ok een kiep mot vrij zijn en buuten kunnen lopen en as 't er van mien één ziek wordt en dood gaat, heb ik een strop en niet de burgemeester.

Zuivere waarheid

De landbouwer B. uit Lunteren meende: 'k zal effe gauw vertellen hoe 't ging: al die tied he'k de kiepen secuur in de loop gehouwen. Mer noe he'we pas gedorst en bie 't stro in de barg brengen vallen d'r altied wel wat achtergebleven korrels op 't erf. De kiepen bin daar gek op en vlogen over 't gaas d'r op af. As goeie boer laat je geen graan verloren gaan, dus ik laat ze scharrelen, beter dat 't opgepikt wordt, dan vertrapt. Net toe ik de kiepen weer in de loop wou jagen, was 't te laat, de pelisie sting d'r al".

Tot besluit J.D.L. uit Ede, die blijkbaar weinig vertrouwen in de rechtspraak had, want hij begon aldus: "k had misschien net zo goed tuus kunnen blijven, de heren geleuven mien toch niet, mer't is de zuivere waarheid". Hij zuchtte even om dan verder te gaan: "'t hok mot van tied tot tied worden uitgemest en dan kun je de kiepen er niet in houwen. En laat nou juist op zo'n moment de controleurs kommen en was ik de klos".

De kantonrechter hoorde allen geduldig aan, maar raakte er niet van onder de indruk. Alle verdachten werden veroordeeld tot vijftien gulden boete of tien dagen hechtenis.